

Курсова робота на тему

"Методи знаходження локальних екстремумів для одновимірної функції".

Роботу виконав Тищенко Тимофій Андрійович. 3 курс, група Компютерна математика 2.

У цій роботі реалізовано 4 методи знаходження екстремумів:

- 1) Пошук золотого перетину (Golden section search).
- 2) Тернарний алгоритм пошуку (Ternary search).
- 3) Метод Ньютона
- 4) Метод Брента

Про кожний метод поговоримо докладніше нижче, але для початку показано допоможні функції, щоб потім буде легше орієнтуватися.

```
In [10]: import matplotlib.pyplot as plt
import numpy as np
```

Задамо eps 0.0001 для всіх методів та Створимо список коефіцієнтів многочлена для функції

```
In [11]: eps = 0.0001

global coeffs
coeffs = [1, 2, -8, -16, 11, 28, 12] # Коефіцієнти многочлена

f = np.poly1d(coeffs)
```

```
In [12]: def equation_in_str(coeffs):
    s = ''
    for pow, coef in enumerate(coeffs[::-1][:-1][::-1]):
        s += f'[{coef}*x^{pow}] + '
    s = f'[{coeffs[0]}*x^{len(coeffs)-1})*'
    return s

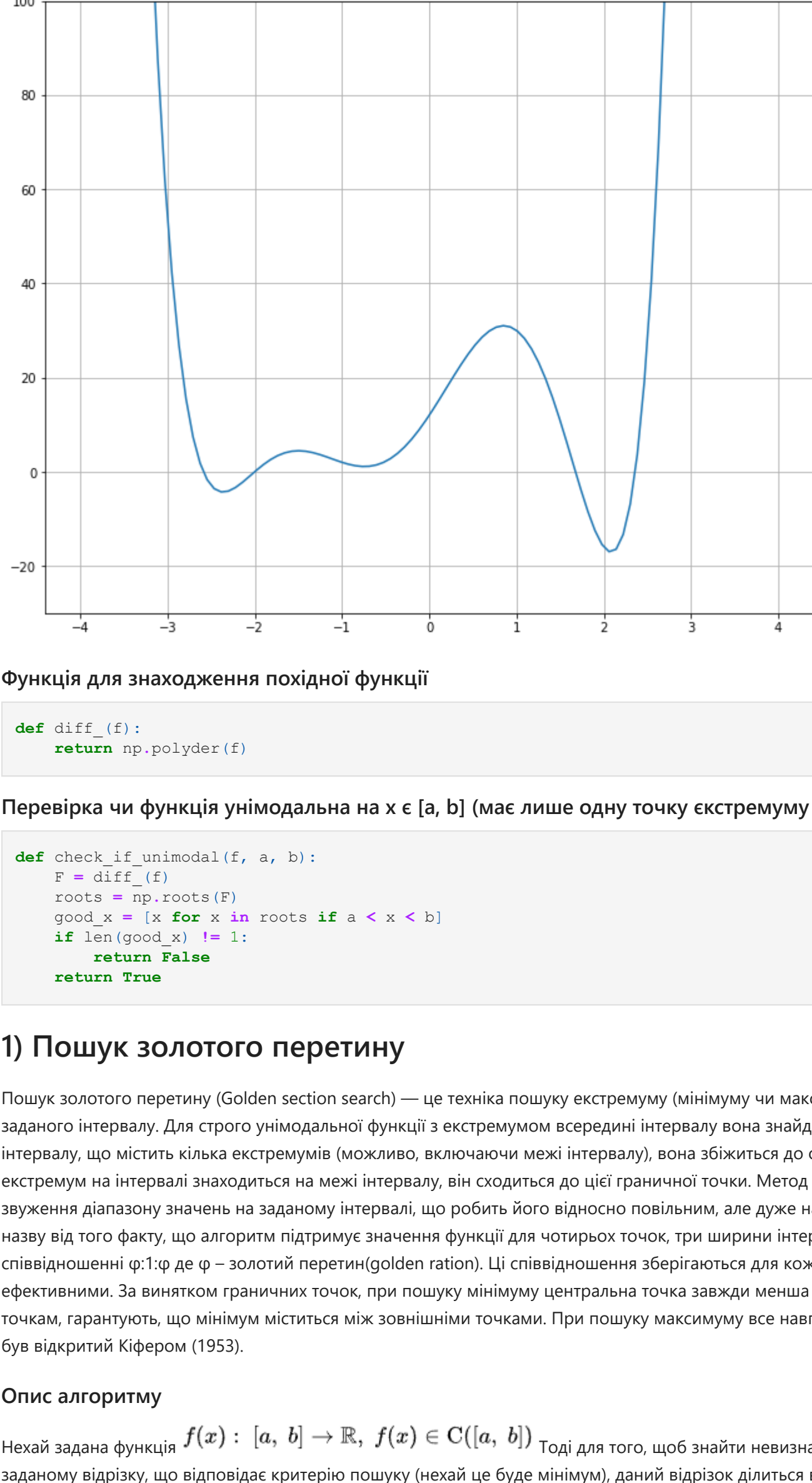
    return s
```

Графік функції, яку ми використовуємо

```
In [13]: fig = plt.figure(figsize=(11, 9))

x = np.linspace(-4, 4, 100)
y = f(x)

plt.plot(x, y)
plt.title('y = ' + equation_in_str(coeffs))
plt.ylim(-30, 100)
plt.grid()
plt.show()
```


Функція для знаходження похідної функції

```
In [14]: def diff(f):
    return np.polyder(f)
```

Перевірка чи функція унімодална на $x \in [a, b]$ (має лише одну точку екстремуму на проміжку)

```
In [15]: def check_if_unimodal(f, a, b):
    F = diff(f)
    roots = np.roots(F)
    good_x = [x for x in roots if a < x < b]
    if len(good_x) != 1:
        return False
    return True
```

1) Пошук золотого перетину

Пошук золотого перетину (Golden section search) — це техніка пошуку екстремуму (мінімуму чи максимуму) функції всередині заданого інтервалу. Для строго унімодалної функції з екстремумом всередині інтервалу вона знайде цей екстремум, тоді як для інтервалу, що містить кілька екстремумів (можливо, включаючи межі інтервалу), вона збіжиться до одного з них. Якщо єдиний екстремум на інтервалі знаходиться на межі інтервалу, він сходиться до цієї граничної точки. Метод діє шляхом послідовного звуження діапазону значень на заданому інтервалі, що робить його відносно повільним, але дуже надійним. Метод отримав свою назву від того факту, що алгоритм підтримує значення функції для чотирьох точок, три ширини інтервалів яких знаходяться у співвідношенні $\phi:1:\phi$ де ϕ — золотий перетин(Golden ratio). Ці співвідношення зберігаються для кожної ітерації і максимально ефективними. За винятком граничних точок, при пошуку мінімуму центральна точка завжди менша або дорівнює зовнішнім точкам, гарантують, що мінімум міститься між зовнішніми точками. При пошуку максимуму все навпаки. Пошук золотого перетину був відкритий Кіфером (1953).

Опис алгоритму

Нехай задана функція $f(x) : [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) \in C([a, b])$ Тоді для того, щоб знайти невизначене значення цієї функції на заданому інтервалі, що відповідає критерію пошуку (нехай це буде мінімум), даний відрізок ділиться в пропорції золотого перетину в

обох напрямках, тобто вибираються дві точки x_1 і x_2 такі, що:
$$\frac{b-a}{b-x_1} = \frac{b-a}{x_2-a} = \Phi = \frac{1+\sqrt{5}}{2} = 1.618\dots$$
 де Φ - золотий переріс.

$$x_1 = b - \frac{(b-a)}{\Phi}$$

Таким чином: $x_2 = a + \frac{(b-a)}{\Phi}$ Тобто точка x_1 ділить відрізок $[a, x_2]$ у відношенні золотого перетину. Аналогічно x_2 ділить відрізок $[x_1, b]$ у тій же пропорції. Ця властивість і використовується для побудови ітеративного процесу.

Алгоритм

Крок 1. Заданося початкові межі відрізка a, b і точність ϵ ps.

Крок 2 Розраховуєть початкові точки ділення: $x_1 = b - \frac{(b-a)}{\Phi}, \quad x_2 = a + \frac{(b-a)}{\Phi}$ і значення в них цільової функції: $y_1 = f(x_1), \quad y_2 = f(x_2)$

- Якщо $y_1 > y_2$ (для пошуку max змінити нерівність на $y_1 < y_2$), то $a = x_1$
- Інакше $b = x_2$

Крок 3.

- Якщо $|b - a| < \epsilon$ ps, то $x = (a + b)/2$ і завершуємо.
- Інакше повернемося до кроку 2.

Код для алгоритму пошуку золотого перетину

Задамо Φ

```
In [16]: phi = (np.sqrt(5) + 1) / 2
```

Функція пошуку золотого перетину (3 можливість вибрати, що хочеш знайти. Точку максимума, чи мінімума)

```
In [17]: def golden_section(f, a, b, eps, min_max):
    x1 = b - (b - a) / phi
    x2 = a + (b - a) / phi
    while abs(b - a) > eps:
        if min_max == 'min':
            if f(x1) < f(x2):
                b = x2
            else:
                a = x1
        else:
            if f(x1) >= f(x2):
                b = x2
            else:
                a = x1

        # We recompute c and d to avoid loss of precision
        x1 = b - (b - a) / phi
        x2 = a + (b - a) / phi

    # extremum is between current bounds
    ans = (b + a) / 2
    return round(ans, 2), round(f(ans), 2)
```

Приклад знаходження точки екстремуму функції за допомогою методу Golden section для $x \in [a, b]$

```
In [18]: x = np.linspace(-4, 4, 100)
y = f(x)

a = 0
b = 2
min_max = 'max'

if check_if_unimodal(f, a, b):
    ext = golden_section(f, a, b, eps, min_max)

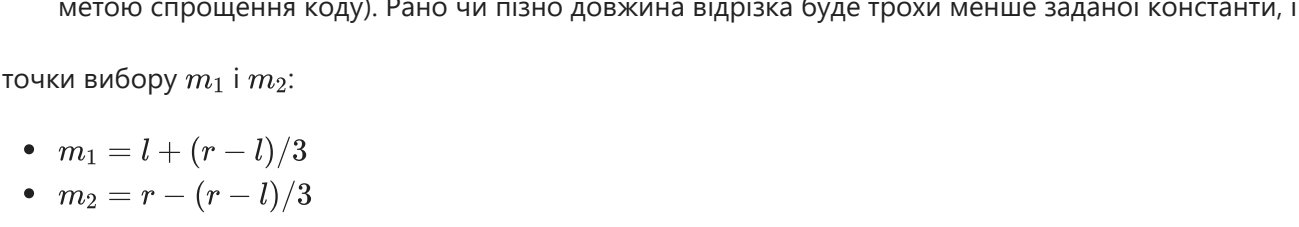
    print(f'Find {min_max} using golden section method from {a} to {b}')

    fig = plt.figure(figsize=(11, 9))

    plt.plot(x, y)
    plt.plot(*ext, marker='o', color='r') # plot extremum
    plt.plot(a, f(a), marker='x', color='g', markeredgewidth=4) # plot left border (a)
    plt.plot(b, f(b), marker='x', color='g', markeredgewidth=4) # plot right border (b)

    plt.text(ext[0], ext[1] + 1, f'({ext[0]}), {ext[1]}', horizontalalignment='center')
    plt.text(a, f(a) - 3.5, 'a', horizontalalignment='center')
    plt.text(b, f(b) - 3.5, 'b', horizontalalignment='center')

    plt.title('y = ' + equation_in_str(coeffs))
    plt.ylim(-30, 100)
    plt.grid()
    plt.show()
    print('NOTE: if you dont see the red point(extremum) you have to change min_max value')
else:
    print(f'This function from {a} to {b} is not unimodal. Please change the range')
```


NOTE: if you dont see the red point(extremum) you have to change min_max value

2) Тернарний алгоритм пошуку

Тернарний алгоритм пошуку (Ternary search) — це техніка в інформатиці для знаходження мінімуму або максимуму унімодалної функції. Потрійний пошук визначає, що мінімум або максимум не може бути в першій третині домену або що він не може бути в останній третині домену, а потім повертається на решті двох третин. Потрійний пошук є прикладом алгоритму «розділай і володаряй».

Припустимо, ми шукаємо максимум $f(x)$ і що ми знаємо, що максимум лежить десь посередині A і B . Щоб алгоритм був застосовним, має бути якісь значення x таке, що:

- для усіх a, b $A < a < b < x$, ми маємо $f(a) < f(b)$, і
- для усіх a, b $x < a < b < B$, ми маємо $f(a) > f(b)$.

Алгоритм

Дозволяє $f(x)$ бути унімодалною функцією на деякому інтервалі $[l, r]$. Візьміть будь-які дві точки m_1 і m_2 в цьому сегменті: $l < m_1 < m_2 < r$. Тоді є три можливості:

- якщо $f(m_1) < f(m_2)$, то необхідний максимум не може бути розташований з лівого боку $[-l; m_1]$. Це означає, що максимум далі має сенс дивитися тільки в проміжку $[m_1; r]$
- якщо $f(m_1) > f(m_2)$, що ситуація схожа на попередню, аж до симетрії. Тепер необхідний максимум не може бути в правій частині $[-m_2; r]$, тож перейдіть до сегмента $[l; m_2]$
- якщо $f(m_1) = f(m_2)$, то обшук слід провести в $[m_1; m_2]$, але цей випадок можна віднести до будь-якого з двох попередніх (з метою спрощення коду). Рано чи пізно довжина відрізка буде трохи менше заданої константи, і процес можна зупинити.

точки вибору m_1 і m_2 :

- $m_1 = l + (r - l)/3$
- $m_2 = r - (r - l)/3$

Код для алгоритму Тернарного пошуку

Функція тернарного пошуку (3 можливість вибрати, що хочеш знайти. Точку максимума, чи мінімума)

```
In [19]: def ternary_search(f, a, b, eps, min_max):
    while abs(b - a) >= eps:
        left_t = a + (b - a) / 3
        right_t = b - (b - a) / 3

        if min_max == 'max':
            if f(left_t) > f(right_t):
                b = right_t
            else:
                a = left_t
        else:
            if f(left_t) <= f(right_t):
                b = right_t
            else:
                a = left_t

    # maximum is between current bounds
    ans = (b + a) / 2
    return round(ans, 2), round(f(ans), 2)
```

Приклад знаходження мінімуму за допомогою Тернарного пошуку для $x \in [a, b]$

```
In [20]: x = np.linspace(-4, 4, 100)
y = f(x)

a = -1.3
b = 0.5
min_max = 'min'

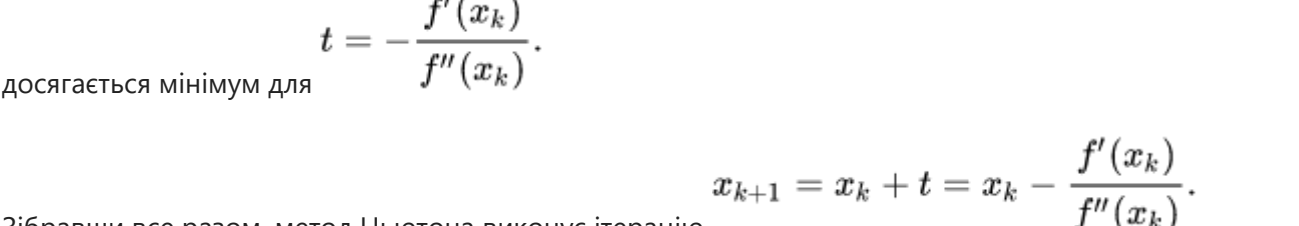
if check_if_unimodal(f, a, b):
    ext = ternary_search(f, a, b, eps, min_max)
    print(f'Find {min_max} using ternary search method from {a} to {b}')

    fig = plt.figure(figsize=(11, 9))

    plt.plot(x, y)
    plt.plot(*ext, marker='o', color='r') # plot extremum
    plt.plot(a, f(a), marker='x', color='g', markeredgewidth=4) # plot left border (a)
    plt.plot(b, f(b), marker='x', color='g', markeredgewidth=4) # plot right border (b)

    plt.text(ext[0], ext[1] + 1, f'({ext[0]}), {ext[1]}', horizontalalignment='center')
    plt.text(a, f(a) - 3.5, 'a', horizontalalignment='center')
    plt.text(b, f(b) - 3.5, 'b', horizontalalignment='center')

    plt.title('y = ' + equation_in_str(coeffs))
    plt.ylim(-30, 100)
    plt.grid()
    plt.show()
    print('NOTE: if you dont see the red point(extremum) you have to change min_max value')
else:
    print(f'This function from {a} to {b} is not unimodal. Please change the range')
```


NOTE: if you dont see the red point(extremum) you have to change min_max value

3) Метод Ньютона

У обчисленні метод Ньютона є ітеративним методом для знаходження коренів диференційованої функції F , як і розв'язками рівняння $f(x) = 0$. Таким чином, метод Ньютона можна застосувати до похідної f' двічі диференційованої функції f , щоб знайти корені похідної (розв'язки $f'(x) = 0$), також відомі як критичні точки f . Ці рішення можуть бути мінімумами, максимумами або сідовими точками Y .

Робота алгоритму

Центральною проблемою оптимізації є мінімізація функції.

Дано двічі диференційовану функцію $f : R \rightarrow R$, ми прагнемо вирішити задану оптимізації $\min_{x \in R} f(x)$.

Метод Ньютона намагається вирішити цю проблему шляхом побудови послідовності x_k з початкового припущення (початкова точка) $x_0 \in R$ що сходять до мінімізатора x , з f за допомогою послідовності наближень Тейлора другого порядку f навколо ітерації. Розкладання Тейлора другого порядку f навколо x_k
$$f(x_k + t) \approx f(x_k) + f'(x_k)t + \frac{1}{2}f''(x_k)t^2.$$

Наступна ітерація x_{k+1} визначається так, щоб мінімізувати це квадратичне наближення і t і наближення $x_{k+1} = x_k + t$. Якщо точка $x_0 \in R$ що є найближчим до мінімізатора x , з f за допомогою послідовності наближень Тейлора другого порядку f навколо ітерації x_0
$$0 = \frac{d}{dt} \left(f(x_k) + f'(x_k)t + \frac{1}{2}f''(x_k)t^2 \right) = f'(x_k) + f''(x_k)t,$$
 нуль. Оскільки

$$t = -\frac{f'(x_k)}{f''(x_k)}.$$

досягається мінімум для

$$x_{k+1} = x_k + t = x_k - \frac{f'(x_k)}{f''(x_k)}.$$

Збираючи все разом, метод Ньютона виконує ітерацію

Код для методу Ньютона

Функція яка за методом Ньютона знаходить екстремум найближче до точки припущення

```
In [21]: def newton(f0, x0, eps, max_iter):
    f = diff(f0)
    F = diff(f)

    xn = x0
    for n in range(0, max_iter):
        fxn = f(xn)
        if abs(fxn) <= eps:
            # print('Found solution after',n,'iterations.')
            return xn
        Fxn = F(xn)
        if Fxn == 0:
            print('Zero derivative. No solution found.')
            return None
        xn = xn - fxn/Fxn
        print('Exceeded maximum iterations. No solution found.')
    return None
```

Оскільки в методі Ньютона ми повинні дати припущення, де знаходиться екстремум, щоб знайти всі точки екстремуму, я вирішив одразу створити 50 припущень для $x \in [-20, 20]$, щоб знайти всі екстремуми в моїй функції

```
fig = plt.figure(figsize=(12, 10)) all_extremum = [] for guess in np.linspace(-20, 20, 50): ext = round(newton(f, guess, eps, 50), 2) # find extremum value nearest to guess if ext and ext not in map(lambda x: x[0], all_extremum): all_extremum.append(ext, round(f(ext), 2)) print(all_extremum) x = np.linspace(-4, 4, 100) y = f(x) str_eq = equation_in_str(coeffs) for p in all_extremum: plt.plot(*p, marker='o', color='r', label=f'({p[0]}, {p[1]})', horizontalalignment='center') plt.title('y = ' + str_eq) plt.ylim(-30, 100) plt.grid() plt.plot(x, y) plt.show()
```

4) Метод Брента

У чисельному аналізі метод Брента являє собою гібридний алгоритм пошуку коренів, що поєднує метод бісекції, метод січної та оборотно-квадратичну інтерполяцію. Він має надійність поділу навпіл, але може бути таким же швидким, як і деякі менш надійні методи. Алгоритм намагається використовувати потенційно швидко збіжний метод січної або обернено-квадратичну інтерполяцію, якщо це можливо, але, якщо необхідно, він повертається до більш надійного методу бісекції. Метод Брента створений Річардом Brentом і ґрунтується на попередньому алгоритмі Теодора Деккера. Отже, метод також відомий як Метод Брента-Деккера.

Розберемося з 3 методами, які використовуються у методі Брента.

Метод бісекції

Метод бісекції також називають методом інтервального вдвічі, методом двійкового пошуку або методом дихотомії. Він заснований на теоремі Болцано для неперервних функцій.

Теорема Болцано: якщо функція $f(x)$ неперервна на інтервалі $[a, b]$ і $f(a) * f(b) < 0$, то існує значення $\xi \in (a, b)$, для якого $f(\xi) = 0$.

$f(a) * f(b)$, означає що вони обидва мають протилежні знаки. Значення x , для якого графік перетинає вісь x , є коренем рівняння $f(x) = 0$. Близькість цього кореня до дійсного кореня залежить від допуску, який ми встановили для алгоритму.

Для даної функції $f(x)$ метод бісекції працює наступним чином:

- 1) Вибрати a і b , для яких $f(a) * f(b) < 0$.
- 2) Середня точка c обчислюється як середнє значення a і b , $c = (a + b)/2$.
- 3) Оцінити $f(c)$.
- 4) Якщо $f(c) = 0$, ми знайшли корінь. Повернути його (return).
- 5) Якщо $f(c) * f(b) > 0$ замінити b на c .
- 6) Перейти до кроку 2 або закінчити, якщо максимальна кількість ітерацій досягнута або допустиме відхилення задоволене.

Метод січної

Метод січної вважається найбільш ефективним у знаходженні кореня нелінійного рівняння. Це відноситься до типу відкритого крошечника. Цей метод використовує два початкових припущення та знаходить корінь функції за допомогою інтерполяції. При послідовній ітерації два останніх припущення використовуються для пошуку наступного наближення.

Метод січної працює наступним чином:

- 1) Отримати початкові значення припущень a, b і допустиме відхилення ϵ .
- 2) Оцінити $f(a), f(b)$.
- 3) $c = b - (f(b) * (b - a)) / (f(b) - f(a))$.
- 4) Перейти до кроку 2 або закінчити, якщо $f(c) = 0$ або $|c - b| < \epsilon$.

Метод оберненої квадратичної інтерполяції

У цьому методі скажімо, що є три точки x_{n-2}, x_{n-1} і x_n як початкові значення. Функція буде оцінена в кожній з цих точок, у результаті чого $y_{n-2} = f(x_{n-2}), y_{n-1} = f(x_{n-1})$ та $y_n = f(x_n)$, відповідно. Якщо вважати, що f має обернену квадратичну функцію до $x_n = 0$ $y_n = f(x_n)$, $y_{n-1} = f(x_{n-1})$ і $x_n = 0$, $y_n = f(x_n)$ і так далі. Цей процес виконується шляхом обчислення параболі, яка проходить через ці три задані точки, і взяття перетину параболі з віссю x як нової оцінки кореня. Підігнавши точки за допомогою параболі в
$$f^{-1}(y) = \frac{(y - f_{n-2})(y - f_n)}{(f_{n-2} - f_{n-1})(f_{n-2} - f_{n-1})} x_{n-2} + \frac{(y - f_{n-2})(y - f_n)}{(f_{n-1} - f_{n-2})(f_{n-1} - f_n)} x_{n-1} + \frac{(y - f_{n-2})(y - f_{n-1})}{(f_n - f_{n-2})(f_n - f_{n-1})} x_n.$$

у, маємо: $f^{-1}(y) = \frac{(y - f_{n-1})(y - f_n)}{(f_{n-2} - f_{n-1})(f_{n-2} - f_n)} x_{n-2} + \frac{(y - f_{n-1})(y - f_n)}{(f_{n-1} - f_{n-2})(f_{n-1} - f_n)} x_{n-1} + \frac{(y - f_{n-2})(y - f_{n-1})}{(f_n - f_{n-2})(f_n - f_{n-1})} x_n.$ Цю форму також називають поліномом

Лагранжа. Встановивши $y = 0$, нова коренева оцінка, x_{n+1} , буде обчислена таким чином:

Однак він не може обчислити комплексні корені, оскільки завжди перетинатиме вісь x . Крім того, якщо вибрані три початкові значення припущення дуже далекі від кореня, цей метод не збіжиться.

Об'єднаємо ці методи в один, щоб вийшов метод Брента

На кожній ітерації метод Брента-Деккера спочатку пробує крок методу січної або Okl. Якщо цей крок незадовільний, що означає, що знайдено довгий, знадто короткий або знайдено близький до кінцевої точки поточного інтервалу, то крок повертається до кроку поділу навпіл. Цей крок повернення захищає метод від виконання величезної кількості кроків із меншим збільшенням значення кореня.

Використання методу Брента для знаходження екстремумів

Метод Брента знаходить корені рівняння $f(x) = 0$, а як ми знаємо, точки екстремуму, це точки в яких $f'(x) = 0$. Отже перед використанням методу Брента, потрібно продиференціювати нашу функцію. Я цей крок додаю одразу до функції

```
In [32]: def brents(f0, x0, x1, max_iter=50, tolerance=eps):
    f = diff(f0)

    fx0 = f(x0)
    fx1 = f(x1)

    assert (fx0 * fx1) <= 0, "Root not bracketed"

    if abs(fx0) <= abs(fx1):
        x0, x1 = x1, x0
        fx0, fx1 = fx1, fx0

    x2, fx2 = x0, fx0

    mflag = True
    steps_taken = 0

    while steps_taken <= max_iter and abs(x1-x0) > tolerance:
        fx0 = f(x0)
        fx1 = f(x1)
        fx2 = f(x2)

        if fx0 != fx2 and fx1 != fx2:
            L0 = (x0 * fx1 + fx2) / ((fx0 - fx1) * (fx0 - fx2))
            L1 = (x1 * fx0 + fx2) / ((fx1 - fx0) * (fx1 - fx2))
            L2 = (x2 * fx1 + fx0) / ((fx2 - fx0) * (fx2 - fx1))
            new = L0 + L1 + L2

        else:
            new = x1 - ((fx1 * (x1 - x0)) / (fx1 - fx0))

        if ((new <= (3 * x0 + x1) / 4) or new > x1) or
            (mflag == True and (abs(new - x1)) >= (abs(x1 - x2) / 2)) or
            (mflag == True and (abs(new - x1)) >= (abs(x2 - d) / 2)) or
            (mflag == True and (abs(x1 - x2)) < tolerance) or
            (mflag == False and (abs(x2 - d)) < tolerance)):
            new = (x0 + x1) / 2
            mflag = True

        else:
            mflag = False

            fnew = f(new)
            d, x2 = x2, x1

            if (fx0 * fnew) < 0:
                x1 = new
            else:
                x0 = new

            if abs(fx0) <= abs(fx1):
                x0, x1 = x1, x0

            steps_taken += 1

    return round(x1, 2), round(f0(x1), 2)
```

```
In [35]: x = np.linspace(-4, 4, 100)
y = f(x)

a = 0
b = 1

if check_if_unimodal(f, a, b):
    print(f'Find {min_max} using Brent's method from {a} to {b}')

    fig = plt.figure(figsize=(11, 9))

    plt.plot(x, y)
    plt.plot(*ext, marker='o', color='r') # plot extremum
    plt.plot(a, f(a), marker='x', color='g', markeredgewidth=4) # plot left border (a)
    plt.plot(b, f(b), marker='x', color='g', markeredgewidth=4) # plot right border (b)

    plt.text(ext[0], ext[1] + 1, f'({ext[0]}), {ext[1]}', horizontalalignment='center')
    plt.text(a, f(a) - 3.5, 'a', horizontalalignment='center')
    plt.text(b, f(b) - 3.5, 'b', horizontalalignment='center')

    plt.title('y = ' + equation_in_str(coeffs))
    plt.ylim(-30, 100)
    plt.grid()
    plt.show()
    print('NOTE: if you dont see the red point(extremum) you have to change min_max value')
else:
    print(f'This function from {a} to {b} is not unimodal. Please change the range')
```


NOTE: if you dont see the red point(extremum) you have to change min_max value